

Lüganuse valla arengukava ja eelarvestrateegia koostamine Arengupäev

Aeg: 30.04.2018 kl 9.00-15.30.

Koht: Toila Spa Hotell, Toila

Memo juurde kuuluvad slaidid.

MEMO

Kava:

9.00-9.15 Tervituskohv

9.15-12.30 **Arutelud I:**

- sissejuhatus
- haridus ja noorsootöö; kultuur, sport, vaba aeg; sotsiaaltöö ja tervishoid.

12.30-13.00 Lõuna

13.00-15.30 **Arutelud II:**

- taristu ja kommunaalmajandus; ettevõtlus ja turism ja keskkond.

16.00-19.00 Termid

Arengukava protsess: arutelud

•Avakoosolek juhtgrupiga (ootused, protsessi plaan, arengukava võtmeteemad) – **9. aprill kl 9.00-12.00.**

•**Arengupäev (juhtgrupi liikmed, valdkonna spetsialistid: valdkondlikud eesmärgid ja tegevused) – 30. aprill kl 9-16 (Toilas).**

•Fookusgrupp ettevõtjatega – **16. mai kell 14.00-16.00.**

•Arenguseminar (juhtgrupi liikmed, valdkonna spetsialistid ja kõik teised huvilised; nii eesti kui vene keeles) (strateegia arutelu, tegevused) – **16. mai kell 17.00-20.00.**

•Juhtgrupi koosolek (strateegiapilt, mõõdikud, tegevuskava) – **15. juuni kell 10.00-13.00.**

•Juhtgrupi koosolek (eelnõu arutelu) – **august 2018.**

Mis teeb Lüganuse valla eriliseks ja mis on vaja kindlasti korda saada?

Piirkonna pärl

- Tulivee restoran Liimalas
- Seikluskeskus Kiviõlis
- Maidla mõisakompleks
- Tuhamäe Keskus
- Meri
- Maidla mõis
- Loodus-keskkond
- Turismi areng (Aidu Veespordikeskus, Kiviõli Seikluskeskus)
- Elukeskkond
- Maidla mõis
- Kiviõli Seikluskeskus
- Mereäärsed võimalused
- Seikluskeskus

- Veemaailm
- Seikluskeskus (tulevikus seiklusmaa, Aidu, tuhamägi, turism)
- Mägi
- Noortele palju võimalusi (nii lapsed, pered, noored)
- Ägedad noored
- Maidla mõisakooli kompleks, lapsesõbralik keskkond
- Kiviõli Seiklusturismikeskus
- Mitmekesine loodus, võimalus aktiivseks puhkuseks
- Kiviõli Seikluskeskus
- Mitmekülgne loodus, keskkond
- Maidla mõis
- Loodusressurss
- Inimesed (olemasolevad asjalikud, teadmistega- kasuta ainult ära, pane tööle ☺)

Suurim mure

- Külateed tolmuvabaks
- Inimsuhted
- Keskkond
- Tossavad korstnad
- Kergliiklusteid rohkem
- Keskkond
- Keskkond (nt Aidu Veespordikeskus uputab lähedal asuvaid külasid)
- Keskkond, keemiatööstus
- Poliitiline ebastabiilsus
- Kaevanduste küsimus (Uus-Kiviõli, Aidu sulgemisprojekt, Murru paekarjäär)
- Keeruline elukeskkond (kaevandused)
- Inimsuhted keerulised
- Poliitiline ebastabiilsus
- Ühistransport
- Elanikkonna vähenemine
- Kogukondade killustatus, ühtsustunne
- Vene ja eesti kogukondade ühendamise
- Keskkond (kaevanduse ja tootmise mõjud, elukeskkond- hooned lagunenud, üldilme)
- Noored lahkuvad
- Iive (lapsi vähe)
- Valla teed- olukord
- Kaevandused- mõju keskkonnale
- Rikkalik kultuur (ajalugu)
- Kiviõli linna lagunenud majad
- Inimsuhted
- Rahvaarv väheneb, noored lähevad pärast kooli lõpetamist ära
- Tööstustest tingitud olud, mis sunnivad inimesi lahkuma

ARUTELUD I:

Haridus ja noorsootöö; kultuur, sport, vaba aeg; sotsiaaltöö ja tervishoid

Rühmatöö nr 1: valdkondade soovitud seisundi kirjeldus Lüganuse vallas aastaks 2030
Küsimus: milline võiks olla valdkond aastal 2030? Nimetage 3-5 peamist märksõna.

Haridus ja noorsootöö

- Kiviõli koolide ühendamine. Säilitame vene kogukonna traditsioonid ja identiteedi.
- Säilitame põhihariduse andmise piirkondades. Arvestame kogukonna tellimust ja traditsioone.
- Mobiilsed noortekeskused
- Turvaline keskkond (Noored tegutsema! Ei pea juhtima)
- Vinge gümnaasium
- Mitmekesine huviharidus
- Kodulähedane haridus (sh lasteaed)
- Mitmekülgne noorsootöö
- Kogukondade ühendamine
- Kodulähedus
- Omanäolisuse säilitamine
- Parem organiseeritus ja koostöö (nt personal)
- Vene lapsed saaksid võimalusel põhihariduse emakeeles
- Rohkem koordineeritud väliseid tegevusi noortele (nt skatepark)
- Alternatiivharidus
- Erilised lapsed
- 1 tugev keskkool
- Lapse/noore-kesksus igas astmes
- Tervistedendav haridus
- Kohaliku ressursi väärindamine ja kasutamine
- Säästev õpetamine ja toimimine
- Gümnaasium
- Kodulähedane haridus
- Toimiv noorsootöö
- Säilitame huvihariduse + toimivad ringitegevused
- Koolide eripära
- Transport (kooli, koju, huvikooli jne). Koolibuss? Tellitav taksoteenus?
- Ümber korraldada koolisüsteem (Sonda kool)
- Kogu taristu ümberkorraldamine (Kiviõli Vene kool)
- Kiviõli koolid ühtse juhtimise alla!
- Investeering inimesse!
- Erivajadustega inimeste vajadustega arvestamine (juurdepääs, ruumid, taristu)
- Noortetubade arendamine
- Kasutuseta hoonetele uus funktsioon
- Lasteaedadesse tasandusrühma loomine
- Erivajadustega laste klassid
- Psühholoog, logopeed
- Nõustajad noortekeskustesse (karjäärinõustaja)
- Haridusvaldkonna strateegiline dokument
- Rahvakõrgkool, avatud koolitussarjad
- Lõimumine

- Probleemsed lapsed ja pered

Kultuur, sport, vaba aeg

- Kvaliteet
- Kultuur + noorsootöö + haridus (lõimitud valdkond)
- Sport: veemaailm, Kiviõli Seikluskeskus, kõigile kättesaadav!
- Traditsioonid
- Pärandikultuur
- Kodukoha tegijate esiletõstmine (H.Lipp)
- Tagatud mitmekülgsed sportimise ja vaba aja veetmise võimalused erinevatele vanusegruppidele (treenerid, ringijuhid, taristu)
- Rahvusvahelised kultuuri- ja spordiüritused
- Pannkoogifestival (pühapäeva hommikul)
- Kodulähedus
- Piirkondade ühildamiseks ühisüritused
- Tagatud võimaluste kättesaadavus
- Olemasolevate võimaluste arendamine (kino)
- Kogukondade ideede toetamine (“mõttekastid”)
- Kultuuripärandi hoidmine (nt valla muuseum, koolide muuseum)
- Kergliiklusteed, matkarajad
- Olemasolevate hoonete riskasutus kõikides valdkondades (hommik-eakad, päev-noored, õhtu-tööealine)
- Suurürituste elushoidmine ja arendamine
- Välispordiplatsid
- Rahvakultuuri väärtustamine ja eksponeerimine
- Raamatukogu on populaarne
- Tervisespordi ja liikumise soodustamine- elanikukeskne omavalitsus

Sotsiaalhoolekanne ja tervishoid

- Säilitame perearstipunktid
- Eriarstide vastuvõttud
- Perearstikeskus Kiviõlis + sotsiaalhoolekanne
- Noored perearstid + toetussüst
- Ultrainnovatiivne tervisekeskus
- Sotsiaalteenused koju kätte. Välja arendatud toimiv sotsiaaltranspordi teenus
- Sotsiaalkeskus = kaasaegne (tugiisikud, isiklik abistaja jne, kõik ühest kohast)
- Lastele, peredele toimiv teenuste keskus kodu lähedal (logopeed, psühholoog, nõustaja, psühhiaater)
- Kodulähedus
- Probleemide varasem märkamine
- Tervislike eluviiside propageerimine (kooli ja kodu koostöö)
- Sotsiaalteenuste laiendamine
- Inimene on loodud liikuma, mitte istuma
- Tugevad perearstid
- Tugev tervisekeskus
- Taastusravi teenus

- Kogukonnas eakate elamine on toetatud
- Erivajadusega laste teenused
- Vähekindlustatutele tugisüsteemid
- Vähendada õpitud abitust

Valdkondade arengumudel

Küsimused:

1. Mida tuleb valdkonnas kindlasti säilitada?
2. Mille tegemise peaks ära lõpetama/ümber korraldama?
3. Millised on peamised investeeringud, mis on vaja teha?
4. Millised on peamised arendustegevused („pehmed“), mis on vaja teha?

Haridus- ja noorsootöö	
Säilitada	Lõpetada/ümber korraldada
<ul style="list-style-type: none"> • Tugev alusharidus väikestes klassides (Lüganuse, Maidla, Sonda) • Tugev keskkool (Kiviõli) EST+RUS • Huvihariduse säilitamine, mitmekesistamine • Noortetoad säilitada ja arendada noortekeskusteks (Purtse, Oandu, Varja, Erra) integreeritud raamatukogu ja/või päevakeskusega • Olemasolevad noortekeskused (Maidla, Püssi, Sonda) • Elukestev õpe olemasolevas taristus 	<ul style="list-style-type: none"> • Vene kooli integreerimine EST kooli (1 hoone vs 2 hoonet) • Tervik hariduse lahendus
Investeeringud	Tegevused
<ul style="list-style-type: none"> • Kiviõli Kunstide Kool (KKK) remont • Noortetoad- kõpitsemised • Teed haridusasutustesse korda! • Koolide ja noortekeskuste õppevahendite kaasajastamine 	<ul style="list-style-type: none"> • Spetsialistide kvalifikatsiooni tõstmine ja täiendamine • Koolitused meeskonnale, juhtidele • Lõimimine ettevõtlusega • Lõimimine kogukonnaga (eakad jne) • ERASMUS-e võimaluste suurem kasutamine (vajab inimressurssi)

Kultuur, sport, vaba aeg	
Säilitada	Lõpetada/ümber korraldada
<ul style="list-style-type: none"> • Traditsioonilised üritused, tunnusüritus • Pärandkultuur • Loomekastell • Majad, hooned 	<ul style="list-style-type: none"> • Meie vs teie • Killustatus (juhtimine, koordineerimine) • Logistika erinevate punktide vahel

<ul style="list-style-type: none"> • Ajavagun • Varad (rahvariided) 	
Investeeringud	Tegevused
<ul style="list-style-type: none"> • Multifunktsionaalne staadion • Investeering inimesse (treener, ringijuht) • Väliürituste taristu Kiviõli linnas • Sonda rahvamaja • Suvekontserdid + kõrgkultuur • Tehnilise pagasi kaasajastamine 	<ul style="list-style-type: none"> • Strateegiline alusdokument • H. Lipu mälestuse taastamine (kultuur) • Tipptasemel võistlused kuulitõukes • Noorsportlase stipendium

Sotsiaalhoolekanne ja tervishoid	
Säilitada	Lõpetada/ümberrahaldada
<ul style="list-style-type: none"> • Pearingstikeskuste säilitamine (+ finantseerimise korraldamine) • Kiirabi säilimine • Süstlavahetuspunkti säilitamine • Sotsiaalteenuste säilitamine 	<ul style="list-style-type: none"> • Kiviõli Tervisekeskuse ümberrahaldamine- tegevuste ja võimaluste laiendamine (matuseteenus), invatransport.. • Surnukuuri taasavamine Kiviõlis • Tervistedendav ja säästev haridus • Matusetootuse kohene väljamaksmine • SA Ida-Viru Kesksaigla eriarstiabi lepingu ülevaatamine • Linna WC
Investeeringud	Tegevused
<ul style="list-style-type: none"> • Pearingstipunktide parendamine (nõuetele vastavusse) • Erialspetsialistide sisseostmine- logopeedid, psühholoogid • Pearingstikeskuse väljaehitus • Mini-EMO • Päevakeskuste inventari täiendamine • Eakate kogukonnamaja sh erivajadustega inimesed • Kaldteed 	<ul style="list-style-type: none"> • Inimeste teadlikkuse tõstmine- tervise hoidmine ja ennetamine • Motivatsioonipakettide väljatöötamine spetsialistidele • Tugikeskuse väljaarendus • Erivajadustega inimeste võimaluste parendamine • Sotsiaaltöötajate KO- ja supervisioonid • Probleemsete perede ja laste toetamine. Kiire tegutsemine!

Lüganuse valla hullud arendusideed aastaks 2030

- Vee müük Araabiassa
- 2-tasandiline vald (maapealne/alune kasiino)
- 2-tasandiline volikogu- igal liikmel on noor kõrval
- Eesti seksimuuseum
- RV lennujaam
- Logistika- kruisiasadam Liimalasse

- Purtse sõjasadam
- Pühap. buss turistidele
- Kõik teenused ühes hoones (Pentagon)
- Kõrgkultuuri toomine valda, samas kogukonda toetav
- Marko Matvere hümnimasin Lüganuse valda

ARUTELUD II:

Taristu ja vallamajandus; ettevõtlus ja turism; keskkond

Rühmatöö nr 1: valdkondade soovitud seisundi kirjeldus Lüganuse vallas aastaks 2030

Küsimus: milline võiks olla valdkond aastal 2030? Nimetage 3-5 peamist märksõna.

Taristu ja kommunaalrajandus

- Igasse majapidmisse vesi+kanal tuppa
- Vee-ettevõtte peab haldama kõiki kaeve
- Kogukonnajamaja (pesu pesemine, dušivõimalus, saun, supiköök)
- Päikesepaneelid eelarveliste asutuste kulusid alla viima
- Rongijaamale katus ja küljed ning rattahoidjad
- Lammutatud majade kohale tekkinud haljasaladele lemmiklooma jalutuspark ja/või surnuaed (täna ei hoolda neid keegi)
- Pinnatud teede korrashoid- teehoiukava
- Kõik valla kruusateed tolmuwabaks
- ÜVK on valla territooriumil 100% valmis
- Toetussüsteem korterelamute korrastamiseks
- Soojamajanduse arengukavade elluviimine
- Kõik valla teed asfalteeritud
- Kogu vald kiire Wifi kaetud
- Kortereelamud ja eramajad korda (kaunimad majad Eestis)
- Uus ja uhke sotsiaalmaja
- Kõikidele vesi + kanal + elekter
- Rohkem taastuvenergiat tuulikute näol
- Majandusüksus (Lüganuse valla majanduskeskus)

Ettevõtlus ja turism

- Alustava ettevõtte toetus ja soodne äripind 1 aastaks
- Ettevõtluskeskkonna soodustamine
- Turismi suurobjektid valmis (extreem)
- Pehmeid turismiteenuseid (loome-, käsitöö-, disain jne)
- Ettevõttesõbralik liikluskorraldus valla teedel
- Kvaliteetne internet kodukontori tarbeks
- Laiulatuslik kergliiklusteede võrgustik ka maale
- Aidu veemaailma loomine ja sellega seotud ettevõtlus
- Turismiobjektide võrgustiku moodustamine
- Turismimeka
- Ettevõtluse ja elukeskkonna sümbioos

- Stardiabi (toetus, ruumid, nõustamine)

Keskkond

- Linnapilt
- Linna sissesõidud korda ja märgatavaks
- Sildimajandus
- Haljasalade korrashoid koos noortega ja töötutega
- Korstnad pikemaks
- Keemiatööstuse reinvesteering kohalikku ellu
- Kaevandamislubade menetlemine KMH-nõue (üldplaneering)
- Jäätmejaam Kiviõlisse
- Mesilased mürgist vabaks
- Junnid kotti (korakultuur)!
- Ligitõmbav elukeskkond
- Maale elama!
- Loodussõbralik vald

Valdkondade arengumudel

Küsimused:

1. Mida tuleb valdkonnas kindlasti säilitada?
2. Mille tegemise peaks ära lõpetama/ümber korraldama?
3. Millised on peamised investeeringud, mis on vaja teha?
4. Millised on peamised arendustegevused („pehmed“), mis on vaja teha?

Taristu ja kommunaal	
Säilitada	Lõpetada/ümber korraldada
<ul style="list-style-type: none"> • HA programm + ehitised korda programm • Kaunite kodude/aedade konkurss • Tasuta suurjäätmete vedu • Kalmistute hooldus ja korrashoid 	<ul style="list-style-type: none"> • Kommunaalmajanduse ümberkorraldamine • Jäätmepunkt → jäätmejaam (Erra)
Investeeringud	Tegevused
<ul style="list-style-type: none"> • Programmidesse (KOV osalus) • Wifisse • Elamufond (lammutamine, uusehitus, taristu remont) • Kergliiklusteed (Jaama tn-Kiviõli, Vene kool-Lüganuse, Karja tn-Püssi) • Transpordi korraldus (Liimala surnuaed) • Keskväljak + lipuväljak • Kalmistute taristu 	<ul style="list-style-type: none"> • Kaardistamine (kinnisvara, hooned, korterid) • Turundamine (valla) • Eraomanike, kelle vara on laokile jäänud, korralekutsumine (seljas elamine) • ÜVK-sse, üldplaneering, teehoiukava

Turism ja ettevõtlus	
Säilitada	Lõpetada/ümberrahuldada
<ul style="list-style-type: none"> • Ettevõtlus (tööstused, kaevandused), tasakaal • Säilitada vaba pääs randa • Turismiobjektid (seikluskeskus, Aidu, kohalikele tasuta teenused) • Säilitada Euroopa raha piirkonda toomine 	<ul style="list-style-type: none"> • Uus kalamaja • Bussiranda • Lõpetada pole midagi!
Investeeringud	Tegevused
<ul style="list-style-type: none"> • Viidad • Euro-rahade kasutus loomestelli arendamiseks • Turismiinfokeskus • Valge omavalitsus • Merepiiri „asustamine“ • Merepääste • Külakeskused valgeks • Bioväljak arendada 	<ul style="list-style-type: none"> • Ettevõtluskoolitus • Koostöö- ja risttolmlemine • Valla turundus • Stardabi

Keskkond	
Säilitada	Lõpetada/ümberrahuldada
<ul style="list-style-type: none"> • Elamiskõlblik elukeskkond • Looduslähedane elukeskkond (meri, rand, mets, sood, jõed, järv) • Erra ohtlike jäätmete säilitamine • Suurjäätmete kogumisring 	<ul style="list-style-type: none"> • Lõpetada looduse omavoliline prahistamine (jäätmekava) • Põlevkivi kaevandamine avatud meetodil • Vooluveekogude vesi viia looduslähedaseks (nõuded arendustegevusele) • EOJP --> jäätmejaamaks
Investeeringud	Tegevused
<ul style="list-style-type: none"> • Jäätmejaam • Teehoiukavasse- tolmuvabaks ehitamine • Realisatsioonikeskused-kogukonnakeskusesse + mobiilne seirejaam 	<ul style="list-style-type: none"> • Jälgimissüsteem isetekkelistesse prügiladestus kohtadesse • Elanike teadlikkuse tõstmine • Keskkonnaharidus

Memo koostas:

Liisbet Aland

OÜ Cumulus Consulting

konsultant